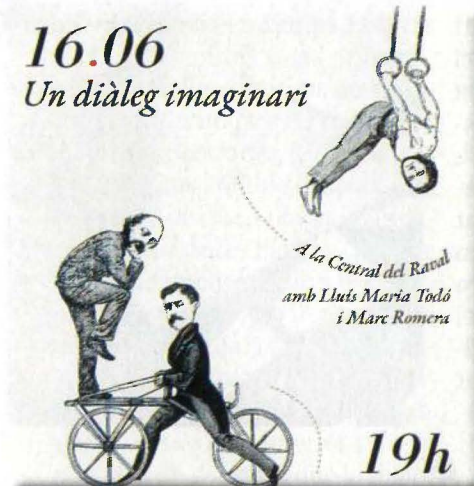

Stendhal, Flaubert, Proust

El professor Lluís Maria Todó ha recollit en *Un diàleg imaginari* un bon gruix de la saviesa de les classes donades i de lectures i traduccions fetes del francès al català durant anys de docència i d'escriptura, ara que se sent cansat i potser malalt. *Un diàleg imaginari* el podem situar en la cruïlla que relliga la traducció, un dels seus oficis més satisfactoris, l'ensenyament, una forma honesta de guanyar-se la vida, l'escriptura, en aquest cas, unes lleugeres memòries, i la vida mateixa, l'assumpció, entre altres coses, de la seua homosexualitat.

El llibre el podem entendre com una vindicació de la novel·la francesa clàssica: el pòdium de Lluís Maria Todó està format per l'excels Marcel Proust, on *La recerca del temps perdut* és l'experiència lectora deliberada, conscient, continuada, que et canvia la vida moral; en segon terme, per Flaubert, en especial *Madame Bovary*, pel sentit estilístic que imprimeix a la novel·la com a gènere, i en refina el sentit de la lectura; i finalment Stendhal, de qui glossa especialment *La Cartoixa de Parma*, per aquella bursada de realitat bruta, desconcertant i di-

↓ **EL PROFESSOR LLUÍS MARIA TODÓ HA RECOLLIT EN 'UN DIÀLEG IMAGINARI' UN BON GRUIX DE SAVIESA**

recta que la seua novel·la projecta en la imaginació cànida del lector.

Todó posseeix un temperament polèmic, que es pot resseguir en tot el volum: des de les coces al primer Estudi General de Lleida, on començà a donar classes, fins a les seues posicions sobre la llengua catalana, atansant-la a un català més a prop del parlat, un català menys noucentista, si voleu dir-ho així, o a l'actualitat política.

Centrant-nos en la seua anàlisi de la novel·la, peca del mal tan francès i decimonònic de situar-se

en el centre de gravetat del món europeu. Vull dir que les novel·les que estudia les podem considerar cims d'una manera d'entendre el llegir i l'escriure, que podem adjectivar provisionalment com a novel·la burgesa. És a dir, la novel·la dels que s'hi poden esmerçar tota la vida i tota l'energia perquè el seu grup social l'arropa i el protegeix amb cotons, diners i parets de suro. Les altres formes de bastir novel·les, les catalanes, sense anar més lluny, venen dels que han de fer, agafin el tòpic, si us plau, de novel·listes de diumenge a la tarda, o de vacances de professor d'institut, o de canongies republicanes.

Hi ha altres novel·les, i no són en el diàleg imaginari de Todó. Hi ha altres centres de gravetat.

Tanmateix, el seu llibre és dels que t'assenten en una manera d'escriure que t'assegura una càtedra o altra, o un poder estatal o altre –no parlo de Todó, que li ha permès d'escriure unes novel·les com ara *Els plaers ficticis* (1991), *el mal francès* (2006) o *Gramàtica dels noms propis* (2017), que podem gustar aquestes migdiades ponentines, amb les persianes abaixades–. La migdiada estival, l'últim bastió de la lectura atenta.

A les platges de la Móra, però, no es veu pas que els banyistes duguin *La cartoixa de Parma* a les mans.